

GELİR GİDER VE BÜTÇE HESAPLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

SERTAÇ BEZCİ
MALİYE UZMANI
GENEL YÖNETİM MALİ İSTATİSTİKLERİ ŞUBESİ
ANKARA 2012

GELİR HESAPLARI

- ▶ Faaliyet hesaplarının içerisinde yer almaktadır.
- ▶ Faaliyet dönemine ilişkin olarak tahakkuk eden her türlü gelirin ekonomik sınıflandırmaya uygun olarak izlenmesi için kullanılır.
- ▶ Niteliğine göre kendi hesap grubu içerisinde açılacak 600- Gelirler Hesabından oluşur.

600- GELİRLER HESABI

- Bütçe ile ilgili olsun veya olmasın tahakkuk eden her türlü gelirin izlenmesi için kullanılır.

600		GELİRLER HESABI (1 inci düzey)
600	01	Vergi Gelirleri
600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri
600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler
600	05	Diğer Gelirler
600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri

GİDER HESAPLARI

- ▶ Faaliyet hesaplarının içerisinde yer almaktadır.
- ▶ Faaliyet dönemine ilişkin olarak tahakkuk ettirilen her türlü giderin, ekonomik sınıflandırmaya uygun izlenmesi için kullanılır.
- ▶ Niteliğine göre bu hesap grubu içinde açılacak 630- Giderler Hesabından oluşur.

630- GİDERLER HESABI

Bütçe ile ilgili olsun veya olmasın tahakkuk eden her türlü giderin izlenmesi için kullanılır.

630		Giderler Hesabı (1 inci düzey)
630	01	Personel Giderleri
630	02	SGK'na Devlet Primi Giderleri
630	03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri
630	04	Faiz Giderleri
630	05	Cari Transferler
630	07	Sermaye Transferleri
630	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri
630	12	Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler
630	13	Amortisman Giderleri
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler
630	99	Diğer Giderler

BÜTÇE GELİR HESAPLARI

- ▶ Kurumlarca nakden veya mahsuben tahsil edilen bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırmaya uygun olarak izlenmesi için kullanılır.
- ▶ Bütçe gelirleri bu hesap grubu içinde açılacak bütçe gelirleri hesabına kaydedilir ve karşılığında gelir yansıtma hesabı çalıştırılır.
- ▶ Niteliklerine göre bu grup içinde açılacak 800- Bütçe Gelirleri Hesabı ile 805- Gelir Yansıtma Hesabı'ndan oluşur.

BÜTÇE GELİRLERİ HESABI

- ▶ Mevzuatı gereğince bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben yapılan tahsilatın izlenmesi için kullanılır.

800		GELİRLER HESABI (1 inci düzey)
800	01	Vergi Gelirleri
800	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri
800	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler
800	05	Diğer Gelirler
800	06	Sermaye Gelirleri
800	08	Alacaklardan Tahsilat

BÜTÇE GİDER HESAPLARI

- ▶ Nakden veya mahsuben yapılan her türlü bütçe giderinin, ekonomik sınıflandırmaya uygun olarak izlenmesi için kullanılır.
- ▶ Bütçe gideri ödemeleri bu hesap grubu içinde açılacak bütçe giderleri ve geçen yıl bütçe mahsupları hesaplarına kaydedilir ve karşılığında gider yansıtma hesabı kullanılır.
- ▶ Niteliklerine göre 830–Bütçe Giderleri Hesabı, 834–Geçen Yıl Bütçe Mahsupları Hesabı ile 835–Gider Yansıtma Hesabından oluşur.

830-BÜTÇE GİDERLERİ HESABI

- ▶ Bütçe kanunları ve diğer kanunların verdiği yetkiye dayanılarak nakden veya mahsuben yapılan bütçe giderlerinin izlenmesi için kullanılır.

830		Giderler Hesabı (1 inci düzey)
830	01	Personel Giderleri
830	02	SGK'na Devlet Primi Giderleri
830	03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri
830	04	Faiz Giderleri
830	05	Cari Transferler
830	06	Sermaye Giderleri
830	07	Sermaye Transferleri
830	08	Borç Verme

600- GELİRLER HESABI İLE 800- BÜTÇE GELİRLERİ HESABI İLİŞKİSİ

- ▶ Bu kapsamda karşılaştırılacak hesaplar birinci düzeydeki 600.01-800.01, 600.03-800.03 ile 600.04-800.04 hesaplardır.
- ▶ Bu hesapların alacak bakiyelerinin birbirine tam bir denkliği olmama ihtimali varsa da en azından tutarlar arasında olağanüstü bir fark görülürse durum kontrol edilmelidir.
- ▶ Bu durumda birimlerin oto kontrol mekanizmaları ile hesaplar arasında bir oran belirleyip bu oranın üzerinde bir fark var ise durumun normal olup olmadığını kontrol etmeleri uygun olacaktır.

600.01 İLE 800.01 VERGİ GELİRLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

- ▶ Genel olarak 800.01 hesapla bunun paralel hesabı olan 600.01 hesaplarının birbirine yakın alacak bakiyeleri içermesi gerekir.
- ▶ Ancak bu durumun bazı istisnaları vardır:
- ❖ Cari yılda gerçekleşen vergi tahakkuku tahsil edilemeyip takibe alındıysa ve bir sonraki dönemde tahsil edildi ise,
- ❖ Bir defada tahakkuk eden vergi taksitle tahsil ediliyor ise,
- ❖ Yılı içinde yapılan ret ve iadeler
- ❖ İlk iki durumda cari yılda 600.01 bakiyesi yüksek görünürken, bir sonraki yılda ise tersi olarak 800.01 bakiyesi yüksek görünecektir. Üçüncü durumda ise 600.01 hesabın alacak bakiyesi azalacaktır.

600.03 İLE 800.03 TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

- ▶ Genel olarak 800.03 hesapla bunun paralel hesabı olan 600.03 hesaplarının birbirine yakın alacak bakiyeleri içermesi gerekir.
- ▶ Ancak bu durumun bazı istisnaları vardır:
 - ❖ Cari yılda gerçekleşen taksitli mal ve hizmet satışları,
 - ❖ Bu durumda cari yılda 600.03 bakiyesi yüksek görünürken, bir sonraki yılda ise tersi olarak 800.03 bakiyesi yüksek görünecektir.

600.04 İLE 800.04 ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER ARASINDAKİ İLİŞKİ

- ▶ Genel olarak 800.04 hesapla bunun paralel hesabı olan 600.04 hesaplarının birbirine yakın alacak bakiyeleri içermesi gerekir.
- ▶ Ancak bu durumun bazı istisnaları vardır:
 - ❖ Aynı yardımlar
 - ❖ Yapılan aynı yardımlar bütçeye gelir kaydedilmediğinden 600- Gelirler Hesabının alacak bakiyesi ile fark oluşacaktır.

630- GİDERLER HESABI İLE 830- BÜTÇE GİDERLERİ HESABI İLİŞKİSİ

- ▶ Bu kapsamda karşılaştırılacak hesaplar birinci düzeydeki 630.01-830.01, 630.02-830.02 630.03-830.03 ve 630.04-830.04 hesaplardır.
- ▶ Bu hesaplardan ilk ikisinin borç bakiyelerinde (yani 630.01-830.01 ve 630.02-830.02) denklik olması gerekir. Diğerlerinin ise borç bakiyelerinin birbirine denkliği olmama ihtimali varsa da en azından tutarlar arasında olağanüstü bir fark görülürse durum kontrol edilmelidir.
- ▶ Bu durumda birimlerin oto kontrol mekanizmaları ile hesaplar arasında bir oran belirleyip bu oranın üzerinde bir fark var ise durumun normal olup olmadığını kontrol etmeleri uygun olacaktır.

630.01 – İLE 830.01 – PERSONEL GİDERLERİ İLİŞKİSİ

- ▶ Bu hesap tamamen paralel çalıştığından borç bakiyelerinde denklik olması gerekir. Birimlerin genelinin borç bakiyelerinde denklik vardır. Bazı birimlerde ise çok küçük farklılıklar tespit edilmiştir.

630.02- İLE 830.02- SGK'NA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ İLİŞKİSİ

- ▶ Bu hesap tamamen paralel çalıştığından borç bakiyelerinde denklik olması gerekir. Birimlerin genelinin borç bakiyelerinde denklik vardır. Bazı birimlerde ise çok küçük farklılıklar tespit edilmiştir.

630.03- İLE 830.03- MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ İLİŞKİSİ

- ▶ Bahsettiğimiz hesaplardan borç bakiyelerinde en büyük farklar bu hesaplarda görülmüştür ve bu durum da genel anlamda normaldir. Zira;
- ▶ Alınan mal veya hizmet kullandıkça giderleştirilmektedir. Yani alımda 830.03 hesap kullanılırken, 630.03 alınan mal ve hizmet tüketildikçe kullanılmaktadır.
- ▶ Dolayısı ile arada çok büyük farklar olduğu zaman birimlerin bu hesapları kontrol etmeleri gerekebilir.

630.04- İLE 830.04- FAİZ GİDERLERİ

- ▶ Genel olarak 630.04 hesaplara bunun paralel hesabı olan 830.04 hesaplarının birbirine yakın borç bakiyeleri içermesi gerekir.
- ▶ Ancak bu durumun ciddi istisnası vardır:
 - ❖ Uzun vadeli faiz borcunda faiz tahakkuku cari yılda yapılır. Faiz ödemesi ise ertesi yılda yapılır.
 - ❖ Bu durumda ise tahakkukun yapıldığı cari yılda 630.04 yüksek olurken faiz ödemesinin yapıldığı yılda ise 830.04 yüksek olacaktır.

İLGİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER...

SERTAÇ BEZCİ
MALİYE UZMANI
İLETİŞİM

TEL: 0312 415 1707

E-POSTA: sbezci@muhasebat.gov.tr
mahalli@muhasebat.gov.tr